

Nasjonalparkstyret
for Femundsmarka
og Gutulia

Møteinnkalling

Utvalg: **Arbeidsutvalg for Nasjonalparkstyret for
Femundsmarka og Gutulia**

Møtested: Digitalt, Teams

Dato: 25.02.2025

Tidspunkt: 10:00-10:30

Velkommen til møte i arbeidsutvalget 25. februar. Møtet blir digitalt på Teams, se egen innkalling med lenke. Eventuelt forfall meldes til nasjonalparkforvalterne.

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Arkiv- saksnr
AU 1/2025	Godkjenning av møteinnkalling og sakliste, og valg av styremedlem til godkjenning av protokoll	
AU 2/2025	Femundsmarka nasjonalpark - transport med helikopter - bruk av bilvei - Grøtådalssætra - 2025 - Bente Waldal og Jon Arve Wålberg	2025/1955

AU 1/2025 Godkjenning av innkalling og sakliste, og valg av styremedlem til godkjenning av protokoll

Arkivsaksnummer: 2025/1955-0

Saksbehandler: Sindre Kolstad Valan

Dato: 19.02.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Arbeidsutvalg for nasjonalparkstyret Femundsmarka og Gutulia	2/2025	25.02.2025

Femundsmarka nasjonalpark - transport med helikopter - bruk av bilvei - Grøtådalssætra - 2025 - Bente Waldal og Jon Arve Wålberg

Forslag til vedtak

Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia ved delegert myndighet til arbeidsutvalget, gir Bente Waldal og Jon Arve Wålberg dispensasjon for transport med helikopter og bruk av veien til Svukuriset. Dispensasjon fra § 3 pkt. 5.1 i verneforskriften for Femundsmarka nasjonalpark og dispensasjon fra § 3 pkt. 5.2 i verneforskriften for Femundslia landskapsvernområde gis med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48.

Vilkår:

Helikoptertransport

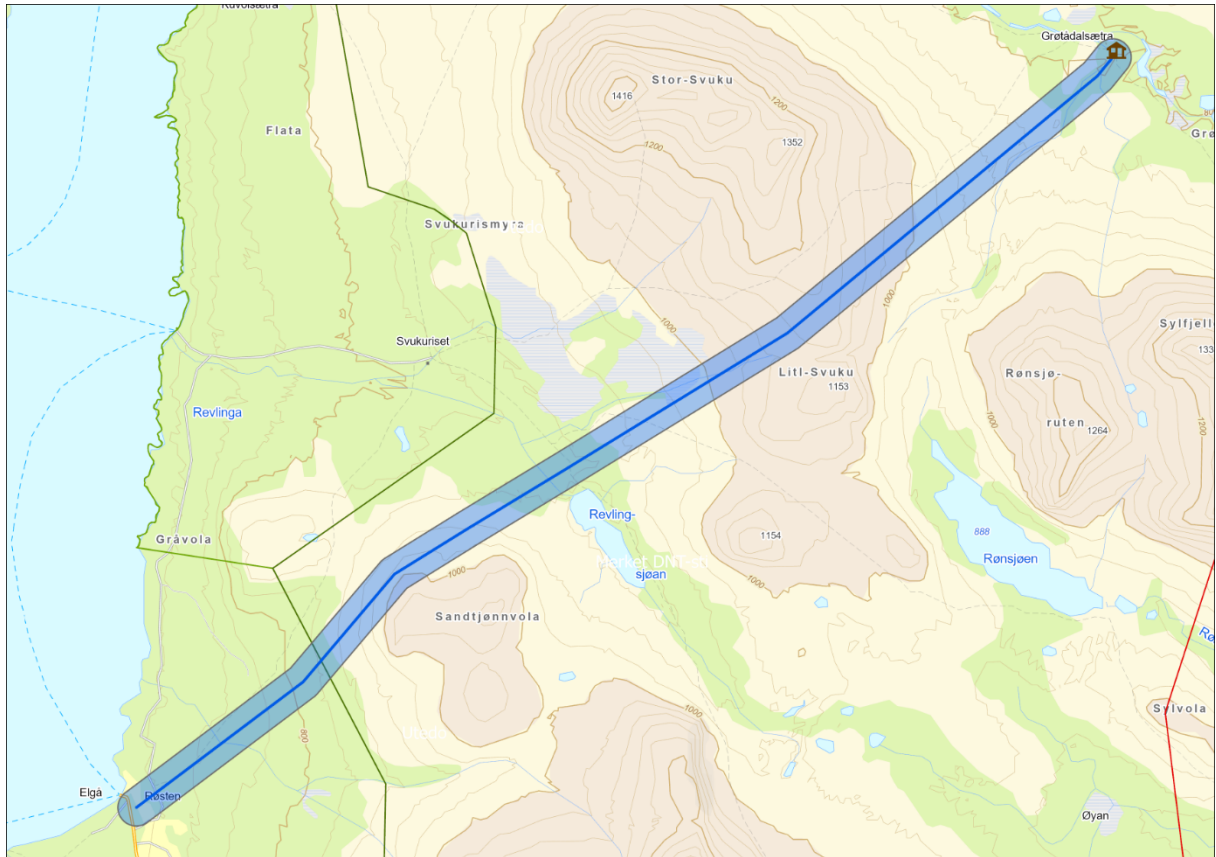
- Dispensasjonen gjelder for inntil 4 turer i perioden 1. mars - 31. mars i 2025.
- Flygingen skal gjennomføres i løpet av én (1) dag, langs trasé i vedlagte kart.
- Flygingen innenfor nasjonalparken skal begrenses til det aller nødvendigste. All flyging skal skje på en hensynsfull måte slik at unødig forstyrrelse av dyrelivet og reindriften unngås.
- Det skal leveres en kort rapport innen 31. mai. Denne må inneholde informasjon om gjennomføringen av helikoptertransporten, antall turer og tidsbruk.

Transport med bil til Svukuriset

- Dispensasjonen gjelder for inntil 10 turer i perioden 15. april - 15. juni i 2025.
- Veien til Svukuriset er en privat vei og kjøringen må avklares med Oddgeir Riseth som er eier av veien.

Generelle vilkår:

- Brudd på vernebestemmelser, retningslinjene i forvaltningsplan eller vilkårene i dette vedtaket vil kunne medføre at tillatelsen trekkes med umiddelbar virkning.
- Tillatelsen skal medbringes og kunne fremvises under kontroll.

Blå linje som avgrensner området hvor flygingen skal foregå.

--- slutt på innstilling ---

Saksdokumenter (følger saken)

Søknad – transport med helikopter og bruk av vei til Svukuriset ifm. restaurering av Grøtdalssætra av 03.02.2025.

Saksopplysninger

Bente Waldal og Jon Arve Wålberg er eierne av Haugen gård. De ønsker å restaurere Grøtdalsætra for å bevare dens kulturhistoriske verdi. Arbeidet er støttet av Kulturminnefondet, Norsk Kulturarv og Innlandet Fylkeskommune, og utføres av Sømåen Tradisjonshåndverk i perioden 15. april – juni.

Søkes om 3-4 helikopterløft mellom Elgå og Grøtdalsætra for transport av materialer. Planlegges utført i mars for å minimere forstyrrelse av reindriften før kalvingsperioden. Bruken av helikopter reduserer behovet for snøscootertransport.

Søkes om tillatelse til å benytte veien mellom Elgå og Svukuriset for transport av håndverkere. Behovet begrenser seg til oppstart, avslutning og eventuell utskifting av håndverkere, ca. 10 turer. Håndverkerne vil derifra gå til fots inn til Grøtdalssætra.

Søkerne er åpne for dialog om tiltak for å redusere miljøpåvirkning og ulemper for dyreliv og reindrift.

Se vedlagt søknad med kart.

Svahken sjte fikk saken på høring den 04.02.2025. Det har ikke kommet merknader eller innspill.

Hjemmelsgrunnlag – verneforskriften og naturmangfoldloven

Verneforskriften for Femundsmarka nasjonalpark

Formålet med opprettelsen av Femundsmarka nasjonalpark er:

- å bevare et stort, sammenhengende og i det vesentlige urørt skog- og fjellområde
- å bevare landskapsformer med blant annet det særpregede dødislandskapet med blokkmark, morenerygger, sjøer og vannsystemer
- å bevare det naturlige biologiske mangfoldet med et egenartet plante- og dyreliv.

Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Kulturminner i nasjonalparken skal sikres mot skade. Området skal kunne nyttes til reindrift. Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse.

I verneforskriftens § 3 pkt. 5.1 står det at «*Motorisert ferdsel til lands og til vanns, herunder bruk av luftfartøy lavere enn 300 meter over bakken, er forbudt.*»

I verneforskriften for Femundslia landskapsvernområde § 3. pkt 5.2 står det at «*Motorisert ferdsel på veien til Svukuriset er forbudt med de unntak som er nevnt i forvaltningsplanen.*».

Naturmangfoldloven

Verneforskriften inneholder ingen unntak for bruk av helikopter til materialtransport. Forvaltningsplanen presiserer at slik transport primært skal skje med snøskuter. I forvaltningsplanen for Femundslia landskapsvernområde er transport i forbindelse med bygningsarbeid ikke oppført som et unntak på veien til Svukuriset. De omsøkte tiltakene må derfor vurderes i henhold til naturmangfoldloven § 48, som gir forvaltningsmyndigheten mulighet til å gjøre unntak fra et vernevedtak, forutsatt at det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig.

Det følger av naturmangfoldloven § 7 at saken skal vurderes i henhold til prinsippene i lovens §§ 8-12, angående kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), samlet belastning på økosystemet (§ 10), kostnader ved miljøforringelse (§ 11) og miljøforsvarlige driftsmetoder (§ 12).

Vurderinger

Området det søkes om berører Femundslia landskapsvernområde og Femundsmarka nasjonalpark. Nasjonalparkstyret mener å ha tilstrekkelig kunnskap om disse områdene og konsekvensene av den omsøkte flygingen slik at det ikke er nødvendig å innhente ny kunnskap om dette jf. nml. § 8. Kunnskapsgrunnlaget ansees som tilstrekkelig og føre-var-prinsippet i nml. § 9 tillegges derfor liten vekt i denne saken.

I forvaltningsplanen fremgår det at transport av materialer til setrer, hytter og buer skal gjennomføres med snøskuter på vinterstid. Et omfattende restaureringsprosjekt vil naturligvis kreve mer transport enn ordinære tilfeller som ved-, gass- eller provianttransport. Forvaltningsplanen fremhever snøskuter som den foretrukne transportmetoden, men i dette konkrete tilfellet skiller tiltaket seg ut på grunn av det store omfanget. Bruk av helikopter vil i denne situasjonen være den mest effektive transportmåten og samlet sett vil gi mindre forstyrrelse enn et stort antall skutertransporter. Et helikopter vil bruke omtrent 4–6 minutter på en 15 km flygning i luftlinje, avhengig av hastighet og værforhold. Den totale flygetiden

per lass tur/retur Grøtdalssætra er estimert til ca. 20 minutter (5 min til påkobling, 5 min flytid, 5 min avlossing og 5 min returflyging).

Selv om tillatelse til helikopterbruk i denne saken ikke nødvendigvis skaper en generell presedens for fremtidige søknader, kan den likevel gi føringer for lignende tilfeller der omfanget av transportbehovet er ekstraordinært. Det er derfor viktig å påpeke at dispensasjoner for helikopter kun vurderes i særskilte tilfeller, der skutertransport ville medført større belastning på verneverdiene.

Bruk av helikopter eliminerer risikoen for skader på vegetasjon, men lavtflyging kan medføre betydelig forstyrrelse for dyrelivet og reindriften. Motorferdsel og den medfølgende støyen kan også påvirke friluftsopplevelsen i området. Flygingen er planlagt i mars, før den mest sårbare hekke- og yngletiden. For å minimere påvirkningen på dyrelivet bør flygingen avgrenses til områder som ikke omfatter kjente sårbare lokaliteter. Det er særlig viktig å ta hensyn til arter som kongeørn, hubro og jaktfalk, som starter hekkeforberedelser i februar–mars.

Flygingen vil foregå i kjerneområdene til Svahken sijte, hvor senvinteren er en sårbar periode for reinen. For å redusere de negative effektene for reindriften bør flygingen tilpasses både i tid og geografisk omfang. Søker har vært i kontakt med reineier i Svahken sijte og fått tilbakemelding på at flyging bør gjennomføres i løpet av mars, før kalvingsperioden.

Veien til Svukuriset er en godt opparbeidet grusvei, og bilkjøring vil i dette tilfellet være begrenset både i tid og omfang. Nasjonalparkstyret fører en restriktiv praksis når det gjelder tillatelser til motorisert ferdsel, og transport av håndverkere er ikke nevnt som et unntak i forvaltningsplanen. Likevel vurderes biltransport til Svukuriset, med videre ferdsel til fots, som en mindre belastende løsning enn transport med snøskuter hele veien. De omsøkte tiltakene sammen med de øvrige dispensasjoner som er gitt i dette området vurderes samlet sett til ikke å føre til en uheldig belastning jf. nml. § 10.

Om det skulle bli vesentlige skader i forbindelse transporten gjøres det oppmerksom på at tiltakshaver kan bli påkrevd å reparere disse på egen bekostning jf. nml. § 11.

Helikopter anses å være det mest skånsomme og effektive kjøretøyet som kan benyttes til transport av utstyr så langt inn i nasjonalparken jf. nml. § 12.

Samlet vurdering

Begrenset helikopterflyging og bilkjøring til Svukuriset under gitte vilkår anses etter nasjonalparkstyrets vurdering ikke å medføre en belastning som strider mot verneformålet eller påvirker verneverdiene nevneverdig, jf. naturmangfoldloven § 48. I dette konkrete tilfellet vil transport av en stor mengde materialer til et omfattende restaureringsprosjekt være betydelig mer skånsomt og effektivt ved bruk av helikopter. Nasjonalparkstyret vurderer derfor at vilkårene for dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48 er oppfylt.

Bente Waldal og Jon Arve Wålberg

Haugen gård

2446 Elgå

03.02.2025

Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia

Postboks 2600

7734 STEINKJER

Søknad om bruk av helikoptertransport og vei i forbindelse med restaurering av Grøtådalsætra

1. Bakgrunn og hensikt

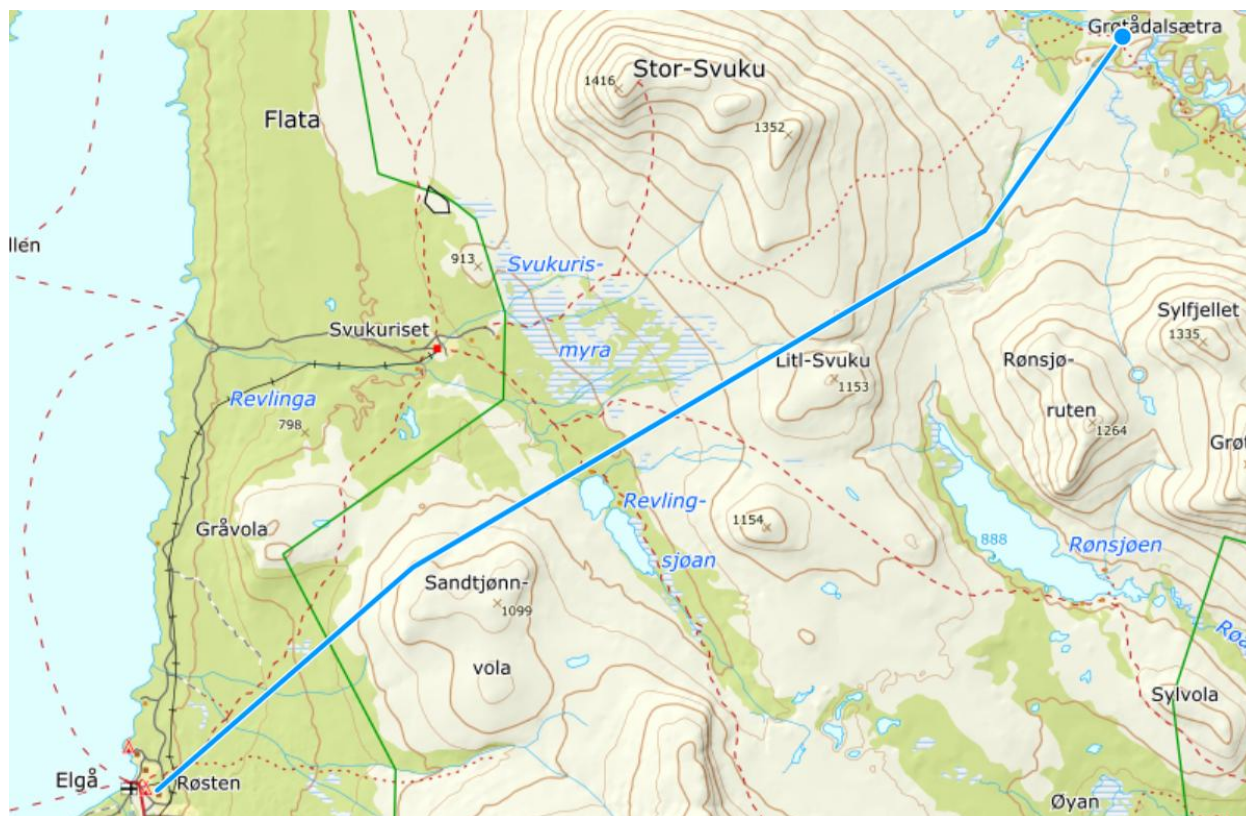
Grøtådalsætra har behov for restaurering basert på en tilstandsrapport utført av Anno Musea i Nord-Østerdalen. Hensikten med restaureringsarbeidet er å bevare Grøtådalsætras kulturhistoriske verdi for fremtiden og prosjektet mottar støtte fra **Kulturminnefondet, Norsk Kulturarv og Innlandet Fylkeskommune**.

Restaureringen skal utføres av **Sømåen Tradisjonshåndverk**. Arbeidet er planlagt gjennomført i perioden **15. april til 15. juni**, og håndverkerne vil i denne perioden bo på Grøtådalsætra.

2. Søknad om helikoptertransport

For å sikre en effektiv transport av materialer til Grøtådalsætra, søker vi om å gjennomføre inntil fire helikopterløft mellom Elgå og Grøtådalsætra etter følgende ruteanvisning markert blått.

Løftene planlegges gjennomført i mars. Vi vil vi forsøke å få gjennomført løftene så tidlig i måneden som mulig for å unngå forstyrrelse av rein i forkant av kalvingsperioden. Bruk av helikopter vil redusere behovet for snøscootertransport, og på denne måten vil vi holde oss innenfor eksisterende dispensasjon for motorisert ferdsel med snøscooter til Grøtdalsætra.

3. Søknad om bruk av vei til Svukiriset

Vi søker også om tillatelse til å benytte veien mellom Elgå og Svukiriset for håndverkerne som skal inn på Grøtdalsætra i restaureringsperioden fra 15. april til tidlig juni.

Håndverkerne vil i hovedsak bo på setra i restaureringsperioden. Behov for bruk av veien vil således være begrenset til transport til og fra ved oppstart og avslutning av arbeidet samt ved eventuelt utskifting av håndverkere underveis i prosjektet. Det estimeres behov for inntil 10 turer til Svukiriset i perioden 15. april til 15. juni.

Vi håper på en positiv behandling av vår søknad og stiller oss gjerne til rådighet for ytterligere informasjon og dialog om tidsperioder og rutevalg samt tiltak for å redusere ulemper for miljø, dyreliv og reindriftnæringen.

Med vennlig hilsen,

Bente Waldal og Jon Arve Wålberg